

70-річчя
академіка НАН України
А.А. ДОЛІНСЬКОГО

21 липня виповнилося 80 років відомому вченому й організатору науки, фахівцеві в галузі теплоенергетики, тепломасообміну і теплотехнологій академіку НАН України Анатолію Андрійовичу Долінському.

А.А. Долінський народився в 1931 р. у с. Орлянка Запорізької області в родині вчителів. Навчався на теплоенергетичному факультеті Київського політехнічного інституту. Успішно закінчивши його в 1954 р., став старшим інженером-технологом на турбінному заводі «Пяргале» в м. Каунасі (Литва). З 1957 р. працює в Інституті технічної теплофізики НАН України, подолавши шлях від інженера до директора, яким його призначено в 1982 р. У 1962 р. захистив кандидатську, а в 1972 р. — докторську дисертацію. У 1978 р. А.А. Долінського обрано членом-кореспондентом, у 1988 р. — академіком НАН України. Протягом 1985–2004 рр. був заступником академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України.

Очолоюючи Інститут технічної теплофізики, учений зберіг традиційні наукові школи і водночас адаптував структуру й тематику установи до ринкових умов. Анатолій Андрійович активно використовує ринкові методи роботи і форми управління, приділяє велику увагу менеджменту, маркетингу, інвестиційній та інноваційній ді-

яльності. За участю інституту створено спільні підприємства у В'єтнамі, спільні науково-технічні центри в США і Китаї. Значною мірою цьому сприяли цілеспрямованість А.А. Долінського, великий досвід упровадження наукових ідей у виробництво, наполегливість у досягненні мети, оперативність у розв'язанні науково-виробничих проблем. Тематика Інституту технічної теплофізики відповідає пріоритетним напрямам розвитку держави, завдяки чому щороку впроваджують кілька десятків технологій та обладнання. За ініціативою директора функціонує і постійно поповнюється експонатами виставка інституту «Енергоресурсозбереження». Розробки закладу регулярно експонують на українських і міжнародних виставках, чимало з них відзначено нагородами, а найкращі впроваджено в Росії, Іспанії, Чехії, Індії, В'єтнамі, Аргентині, Болгарії.

Учений запропонував і обґрунтував принципово новий метод інтенсифікації процесів тепломасообміну за дискретно-імпульсного введення енергії, зробив значний внесок у теорію процесів переносу теплоти і речовини в дисперсних газорідних середовищах.

А.А. Долінський створив технологію і технологічні апарати для випарно-сушильного обладнання на виробництві термолабільних розчинів антибіотиків, харчових продуктів. Використання випарно-сушиль-

них апаратів не лише розв'язало проблему випуску вітчизняних високоякісних медичних препаратів та їх експорту, а й надало можливість створити стратегічно важливу індустрію виробництва сухих антибіотиків. Пізніше цей метод застосовано у виробництві харчових добавок, тютюну, якісної розчинної кави, для розроблення технологій для космічного харчування.

Анатолій Андрійович приділяє велику увагу проблемам теплоенергетики й енергоощадження. Серед них чільне місце займають регіональні програми комплексної модернізації комунальної теплоенергетики України. Вони спрямовані на економію енергоресурсів на підприємствах житлово-комунального господарства. Це, зокрема, заміщення відновлювальними й альтернативними джерелами енергії до 30% природного газу за терміну окупності до 3–4 років з використанням здебільшого новітнього вітчизняного обладнання й енергоефективних технологій, і лише в разі його браку — закордонного. Пілотний масштабний проект модернізації комунальної теплоенергетики вперше в Україні здійснено в Донецькій області. За три роки досягнуто економії природного газу близько 30% на рік.

А.А. Долінський — активний учасник Міжвідомчої робочої групи з розроблення Національної стратегії теплозабезпечення. Під його керівництвом напрацьовано низку проектів державних регуляторних актів, документів, програм, які визначають наукову ідеологію і політику щодо комунальної теплоенергетики і систем теплопостачання

Протягом багатьох років А.А. Долінський — головний редактор журналу «Промышленная теплотехника», англомовний варіант якого перевидають у США, науково-виробничого часопису «Кераміка: наука і життя». Він — член редакційних рад провідних видань з проблем тепломасообміну «International Journal of Heat and Mass Transfer» (США), «Drying Technology Journal» (Канада), «Инженерно-физического журнала» (Білорусь) тощо.

З-під пера Анатолія Андрійовича вийшло друком понад 500 праць, серед яких 12 монографій, він має понад 190 патентів на винаходи. Учений опікується підготовкою майбутньої зміни, головує у спеціалізованих наукових радах із захисту докторських і кандидатських дисертацій. Серед його учнів — десятки докторів і кандидатів наук.

А.А. Долінський — член Колегій Міністерства з питань житлово-комунального господарства України і Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів, багатьох рад і комітетів.

Дослідження ювіляра відзначено Державною премією України в галузі науки і техніки (1984, 1997, 2004), преміями НАН України ім. Г.Ф. Проскури (1986), ім. В.І. Толубінського (1999), Президентів академій наук України, Білорусі та Молдови (2001), ім. академіка О.В. Ликова НАН Білорусі (2005). Анатолію Андрійовичу присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1991), «Почесний енергетик України» (2006), «Почесний працівник житлово-комунального господарства України» (2007). Серед його нагород — відзнака «За наукові досягнення» НАН України, «Знак Пошани» Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів (2007), «Знак Пошани» Київського міського Голови (2001), «Заслужений енергетик Співдружності Незалежних Держав» (2000).

За визначні особисті заслуги перед вітчизняною наукою, створення національних наукових шкіл, зміцнення науково-технічного потенціалу України А.А. Долінський нагороджений орденами «Дружби народів» (1986), «За трудові досягнення» IV ступеня (2000), «За заслуги» III ступеня (2002).

Наукова громадськість сердечно вітає Анатолія Андрійовича з ювілеєм, зичить доброго здоров'я, невичерпної енергійності й нових успіхів.